

ועדת המשמעת מזהירה!
נבחן המעביר חומר עזר לרעהו
או רמז מילולי ייענש בחומרה

אוניברסיטת בר אילן
הפקולטה למשפטים
משפט וחברה
ד"ר אביטל מרגלית
99-109-02 , 99-109-01
מועד א', 5 במאי 2008

הנחיות כלליות:

משך הבחינה – שעתיים.
יש לכתוב - בעט- על צד אחד בלבד של כל דף.
ניתן להשתמש בכל חומר עזר.
אורך התשובה- לא יעלה על 2 עמ'.

א.

סוגיית מתן סיוע ממשלתי להורים עובדים אשר נושאים בנטל כבד של תשלומים לאלו המטפלים בילדיהם (גני ילדים, מעונות יום, צהרונים ומטפלות פרטיות) עומדת מזה שנים במוקד של דיון ציבורי. בין היתר נטען כי בהעדר סיוע ישיר שכזה, נשים רבות אינן יוצאות כלל לעבודה או שמסתפקות בשעות עבודה מוגבלות, דבר הפוגם ביכולתן לפתח קריירה מקצועית, בעוד הגברים אינם ניזוקים בשוק העבודה.

ב.

בהצעת חוק אשר יזמה שדולת הנשים נקבע כי המדינה תסייע בהוצאות ההורים, בין באמצעות מנגנון המיסוי (הכרה בהוצאות טיפול בילדים כהוצאה בייצור הכנסה המותרת בניכוי מהמס) ובין על ידי מתן מענק כספי לאותם הורים שאינם מגיעים לסף המס הקבוע בחוק. על הצעת חוק זו התומים מספר חברי כנסת, נשים וגברים כאחד, החברים בוועדה לקידום מעמד האישה.
ההצעה נפלה כבר בהצבעה הראשונה בכנסת. מסתבר כי חברי כנסת שהבטיחו כי יתמכו בהצעה לא עמדו במילתם.

ג.

כמה ימים לאחר הדיון האמור בכנסת, ניתן פסק דין על ידי בית המשפט המחוזי (בערעור על החלטת פקיד שומה) ובו הכרה מפורשת בזכות לניכוי הוצאות טיפול בילדים.
הערעור הוגש ע"י עו"ד עצמאית ואם לשני ילדים, אשר יוצגה ע"י משרד עו"ד, הלשכה המשפטית של נעמת והמחלקה המשפטית של שדולת הנשים.
עיקר דיונו של בית המשפט הוא בסוגיות של מדיניות מס והכרה בהוצאות מסוימות לניכוי בהיותן הוצאות בייצור הכנסה. פסק הדין מפנה להוראות חוק ולפסיקה קודמת, תוך השוואה בין ההוצאות הנדונות להוצאות על אוכל, תרופות, נסיעה לעבודה ודמי שכירות.
בין היתר נקבע על ידי בית המשפט:

* הנחת היסוד היא כי זכותו של כל אחד מיחיד בני הזוג להגשים את שאיפותיו המקצועיות, את זכותו לממש את רצונו לעסוק בעיסוקו וליצור פרנסה לו ולבני ביתו. השמת ילדים הזקוקים להשגחת מבוגר, לרבות על פי דין, נעשית לשם יציאת ההורים לעבודה ולשם ביצוע העבודה.

* טובת ההנאה הצומחת לילדים ולהוריהם מהשהות במסגרות הטיפול, כגון העשרה ומפגש עם ילדים אחרים, היא טפלה להשגחה על הילדים ואינה הופכת את ההוצאה כולה להוצאה פרטית שאינה מותרת בניכוי, אך יש לערוך הפרדה בין הרכיב הפרטי (1/3) לרכיב העסקי (2/3).

ד. פסק הדין זכה לתהודה תקשורתית רבה ולשלל תגובות.

רבים, ובכללם ארגוני הנשים, הביעו שמחה רבה על פסק הדין אשר לטענתם נושא מסר חברתי חשוב.

יש שמתחו ביקורת בטענה שהפסיקה מהווה יתרון לשכבות המבוססות בלבד, ואין בה כדי לסייע לשכבות החלשות שאינן מגיעות לסף ההשתכרות המינימלי המחייב תשלומי מס או שההכרה בהוצאות לא תהווה עבורן הטבה ממשית. אחרים טענו שהפתרון הוא בהקצאה תקציבית נרחבת לחינוך החל מהגיל הרך.

רשות המיסים העריכה כי עלות ההכרה בהוצאות תהא 10 מיליארד שקל. כמו כן הודיעה על כוונתה להגיש ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין. בכירים ברשות צוטטו בעיתונות כמבטיחים ש"אנחנו נוציא את המיץ לכל מי שיבוא לתבוע החזר על הוצאות מטפלת".

על סמך לימודיך בקורס משפט וחברה הסברי/י האם ניתן ללמוד מאירועים אלו דבר מה אודות השימוש במשפט כמכשיר להשגת שינוי חברתי.